

Ο ΑΚΕΡΑΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

*Ἡ Ἀλήθεια εἶναι ὁ καθρέφτης τῆς Δικαιοσύνης.
Ὅταν ὁμως οἱ δικαστές εἶναι ἀσυνείδητοι,
ἡ μὲν Δικαιοσύνη παραπαίει,
ἡ δὲ Ἀλήθεια καταρρακοῦται.
Γ. Χ. Π.*

Εἶναι πλέον καιρός νά ἐρευνήσουμε μέ ἀπερίσπαστο ζήλο τίς κατηγορίες, πού ἀπέδωσαν στόν Σωκράτη. Μέ τή λογική καί τήν ὀρθή σκέψι θ' ἀποδείξουμε, ὅτι ἡ Ἀγάπη, ἡ Δικαιοσύνη καί ἡ Ἀλήθεια ἔλαμψαν, ὅπως οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, πάνω στόν ἀκέραιο χαρακτήρα τοῦ μεγάλου σοφοῦ τῆς Ἀρχαιότητος.

Ἄς δοῦμε, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ποιές ἦσαν οἱ κατηγορίες αὐτές, πού ἔφεραν τόν δικονομικό τύπο «τῆς ἀσεβείας καί τῆς τῶν νέων διαφθορᾶς».

«Ἄδικεῖ Σωκράτης, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεούς οὐ νομίζων, ἕτερα δέ καινά δαιμόνια εἰσφέρων. Ἄδικεῖ δέ τούς νέους διαφθείρων».

Ὡς ἀντιλαμβανόμεθα, ἡ κατηγορία πού διατυπώνεται, περιλαμβάνει δύο αὐτοτελῆ μὲν ἀδικήματα, συναφῆ δέ τό ἓνα πρὸς τό ἄλλο. Τό ἓν ἀδίκημα εἶναι τῆς ἀσεβείας· καί τό ἄλλο, ὅτι διαφθείρει τούς νέους.

Δέν πιστεύω σήμερα νά ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού νά μή παραδέχωνται τήν μεγάλη εὐσέβεια τοῦ Σωκράτη πρὸς τά θεῖα καί τήν ὑπακοή του στούς νόμους τῆς πατρίδος. Ὁ Σωκράτης δέν ἦταν δυνατό ν' ἀνατρέψη, ὅπως ἔλεγαν οἱ κατήγοροί του, τούς νόμους, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Θεάνθρωπος δέν ἦλθε νά καταλύσῃ αὐτούς, ἀλλά νά τούς συμπληρώσῃ. Καί ὁμως κ' οἱ δύο κατεδικάσθησαν σάν ἀνατροπείς τοῦ Δικαίου καί τῆς Ἠθικῆς Τάξεως.

Ἐάν ὁ Σωκράτης δέν εἶχεν ἠθικές ἀρχές καί πεποίθησι στόν θρίαμβο τῆς Ἀρετῆς, ὅταν οἱ μαθητές του τόν παρότρυναν νά δραπετεύσῃ ἀπὸ τίς φυλακές δέν θά ἔλεγε τό περίφημο ἐκεῖνο: «...Πατρός τε καί μητρός καί τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον ἐστίν ἡ πατρίς καί σεμνότερον καί ἀγιώτερον καί ἐν μείζονι μοίρα καί παρά θεοῖς καί παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι καί σέβεσθαι δεῖ καί μᾶλλον ὑπεῖκιν καί θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσιν ἢ πατέρα καί ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἅ ἂν κελεύῃ...» (Πλάτ. Κρίτ. 11 καί 12).

Τήν δεύτερη ἀπεχθῆ κατηγορία, ὅτι διέφθειρε τούς νέους, δυστυχῶς αὐτήν παραδέχονται πολλοί καί ἀπὸ τούς σημερινούς μας διανοουμένους καί ἐπιστήμονες, οἱ ὅποιοι συσχετίζουν τίς ἀδυναμίες τους μ' αὐτές τοῦ σοφοῦ, πού δέν εἶχε, καί καλύπτονται πίσω ἀπ' τήν ράχη του· μέ τήν δικαιολογίαν ὅτι, ἀφοῦ ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄντρας τοῦ Πνεύματος ἀρεσκόταν στόν παρά φύσιν ἔρωτα μέ τόν Ἀλκιβιάδη καί ἄλλους, γιατί αὐτοί νά μή ἀπολαμβάνουν τά ἴσα;

Εἶναι, τῷ ὄντι, ἀσέβεια τῶν πεπρωμένων στό πνεῦμα ἀνθρώπων νά ὑμνοῦν στά κρυφά τήν ἀσέλγεια καί τόν παραφυσικόν ἔρωτα καί στά φανερά νά κατακρίνουν δῆθεν τήν παιδευαστία! Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί εἶναι οἱ χεῖριστοι τῶν ὑποκριτῶν. Δυστυχῶς, ἀπό τέτοιους ἀνθρώπους βρίθει ἡ Κοινωνία μας. Καί οἱ δύο βασικές κατηγορίες γιά τόν Σωκράτη, εἶναι ἀσύστολα ψεύδη, τόσο τῶν ἀρχαίων συκοφαντῶν του, ὅσο καί τῶν σημερινῶν κακογλώσσων καί ὑποκριτῶν, πού, χωρίς καμμιά ἠθική ὑπόστασι, ἔχουν παντελῆ ἔλλειψι ὀσίου καί ἱεροῦ.

Πρό πολλῶν ἐτῶν, τυχαίως, ἄκουσα δημόσιον λειτουργόν, σέ φιλικό σπῆτι, νά ἐκθειάζη τήν παιδευαστία καί σάν ἀσπίδα του νά προβάλη τόν Σωκράτη. Σκέφθηκα, ἀμέσως, πῶς ἡ ἀναίδεια εἶναι δείκτης τῆς κρυφῆς πορνείας καί τῆς διαστρεβλωμένης φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἐν λόγῳ, λοιπόν, δημόσιος λειτουργός καί οἱ ὅμοιοί του ἐπεδίωκαν μεγαλύτερα ἀξιώματα, ὡς στελέχη τῆς ἐλληνικῆς παιδείας!

Ὅταν ὁ Σωκράτης ἀπεικόνιζε τήν πραγματικότητα, οἱ χαρακτηρισμοί του δέν ἦσαν ὕβρεις, ὅπως πολλοί ἐνόμιζαν, ἀλλά καθρέφτες τῆς πολιτικῆς καί ἠθικῆς τοῦ πνεύματος καταπτώσεως. Διακήρυτταν οἱ σοφιστές, ὅτι Ἀλήθεια πραγματική δέν ὑπάρχει, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς Δικαιοσύνης δέν εἶναι δυνατόν νά καθορισθῆ ἀντικειμενικά, ὅτι τό Δίκαιον «οὐκ ἄλλο τι ἢ τοῦ κρείττονος συμφέρον, ἡ δέ ἀδικία ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηθικῶν τε καί δικαίων». (Πλάτωνος Πολιτεία Α').

Ἐρωτήθηκε ὁ Θρασύμαχος ὁ σοφιστής τί εἶναι Δικαιοσύνη, καί ἀπήντησε: «γενναία εὐήθεια», δι' ὅσους πιστεύουν εἰς αὐτήν, ἡ δέ ἀδικία: «εὐβουλία» (ἐξυπνάδα) καί συνέχιζε: «Ἐκ φύσεως τό μὲν ἀδικεῖν εἶναι ἀγαθόν, τό δέ δίκαιον κακόν! Ὁ δίκαιος θά μαστιγωθῆ καί θά στρεβλωθῆ, θά ὑποστῆ καύσιν τῶν ὀφθαλμῶν καί, ἀφοῦ δοκιμάσει ὅλα τά κακά, θά ἀνασκολοπισθῆ καί, ἐν τέλει, θά μάθῃ, ὅτι δέν πρέπει νά εἶναι πράγματι δίκαιος, ἀλλά μόνον νά φαίνεται τοιοῦτος» (Πλάτ. Πολ. Β' 62).

Ὁ Σωκράτης, γιά τήν Ἀλήθεια κατηγορήθηκε, ὅπως καί ὁ Θεάνθρωπος γιά τήν Ἀλήθεια σταυρώθηκε. Ἄρα, οἱ ἄνθρωποι τῆς σκοτεινῆς φωτίσεως, ὅταν ὁμιλοῦν γιά τήν Ἀλήθεια ψεύδονται ἀσύστολα, ὅπως ἀκριβῶς καί οἱ ἀνήθικοι ὁμιλοῦν γιά τήν ἠθική, χωρίς νά ἔχουν τήν καλή διάθεσι νά στρέψουν τό βλέμμα τους πρὸς τά ἔσω, γιά νά πεισθοῦν ὅτι περιθάλλουν μέσα τους αἴσχη ἀκατονόμαστα.

Στούς μετέπειτα χρόνους ὁ Ἰσοκράτης, διαμαρτυρόμενος μέ πόνο γιά τήν διαστροφή τῆς λογικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπ' τοὺς σοφιστές, ἔλεγε: «Εἰς τοιοῦτον βαθμόν πωρώσεως ἔχουν φθάσει μερικοί, ὥστε νά θεωροῦν, ὅτι ἡ Ἀδικία εἶναι μὲν ἐπονείδιστος, ἀλλ' εἶναι ἐπικερδῆς καί συμφέρουσα, ἐνῶ ἡ Δικαιοσύνη εἶναι μὲν ἔντιμος, ἀλλ' ἀνωφελῆς, δυναμένη περισσότερον τοὺς ἄλλους νά ὠφελῆ, παρά τοὺς ἔχοντας αὐτήν» (Ἰσοκράτους Περί Εἰρήνης 31).

Μέ τά ελάχιστα παραδείγματα, πού αναφέρω, αντιλαμβανόμεθα, ὅτι τό ἔργον τῶν σοφιστῶν ἦταν πῶς νά ἐξαπατοῦν τόν Λαό στίς συνελεύσεις.

Ὁ Σωκράτης, ἀντίθετα ἀπ' τοὺς σοφιστές, ἠθέλησε νά διανοίξη τοὺς ὀφθαλμούς τῶν συμπολιτῶν του καί ν' ἀποκαλύπτῃ τά τρωτά τῆς τότε θρησκείας, πού ἀπέδιδε στοὺς θεοὺς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καί κακίες. (Εὐθύφρων ΙΧ καί Πολιτεία Β').

Διεκήρυττε ὁ Σωκράτης τό «κατ' ἀρετὴν ζῆν», ἀντέτασσε στίς θεωρίες τῶν σοφιστῶν τὴν Ἀρετὴ καί τὴν πρὸς τοὺς νόμους ὑποταγή, ἀποδεικνύοντας μέ τὴ διαλεκτικὴ του, ὅτι σκοπὸς τοῦ πολίτου δέν πρέπει νά εἶναι ἡ ἀτομικὴ εὐτυχία, πού βλάπτει τό σύνολο, ὅπως ἐδίδασκαν οἱ σοφιστές, ἀλλ' αὐτὴ τοῦ συνόλου, ἀπ' τὴν ὁποία ἀπορρέει καί ἡ εὐτυχία τῶν ἀτόμων.

Ἐάν ἐξαιρέσουμε τὴν δίκη τοῦ Θεανθρώπου, δέν ὑπάρχει ἄλλη, πού νά ἔχη διεγείρει τό ἐνδιαφέρον, ὅσον αὐτὴ τοῦ Σωκράτη. Ἡ δίκη αὐτὴ ἀποκαλύπτει τό ἀπαράμιλλο ψυχικὸ μεγαλεῖο τοῦ κορυφαίου τῶν Ἑλλήνων σοφῶν τῆς Ἀρχαιότητος, ὡς προδρόμου τῆς Λεωφόρου τοῦ Σωτήρος μας.

Ἄς κρατήσουμε, ἀπ' τὴν Ἱστορία, στή μνήμη μας τίς εἰκόνες τῆς ἀντιθέσεως μέ τὴν τότε ἐπικρατοῦσα ἠθικὴ χαλάρωση τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας καί τὴν πολιτικὴν κακοδαιμονία. Δέν πρόκειται, βέβαια, νά ἐξετάσουμε τίς λεπτομέρειές της, ἀλλὰ ν' ἀποκαταστήσουμε τὴν ἠθικὴν ὑπόσταση τοῦ Διδασκάλου, τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ ἀστέρα μέ τόν ἀκέραιο χαρακτῆρα καί τά ὑψηλά ἰδανικά.

Τό ἀποτέλεσμα τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καί τῆς ἥττας τῶν Ἀθηνῶν ἔχει πλήξει τό ἀγέρωχο πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων, ἡ δὲ πολιτικὴ καί κοινωνικὴ διαφθορά ὑπέσκαψε τὴν πίστι τῶν πολιτῶν, στίς ἠθικὲς καί κοινωνικὲς ἀξίες. Ἡ ἐγκαθίδρυσι, ἀπ' τοὺς Λακεδαιμονίους, Κυβέρνησης τῶν Τριάκοντα Τυράννων, ὑπῆρξε πραγματικὴ μάστιξ, καί συμφορὰ γιὰ τοὺς δημοκρατικούς πολίτες. Κατ' ἀρχάς, προσποιοῦνταν ὅτι θά διοικοῦσαν τὴν πόλιν «κατὰ τά πάτρια» καί μ' αὐτὴν τὴν ψευδολογία μετερρύθμισαν τοὺς νόμους ἐκείνους, μέ τό πρόσχημα ὅτι ἔπρατταν τοῦτο πρὸς ὄφελος τῶν πολιτῶν, ὅταν ὅμως στερεώθηκαν στήν Ἐξουσία, κατεδίωξαν μέ πρωτοφανῆ σκληρότητα κάθε ἀντιτιθέμενο στό ἔργο τους. Μετά τὴν Τυραννία, μέ τοὺς δημαγωγούς, εἰσῆλθαν αἱ Ἀθηναῖοι σ' ἓνα χαώδη ἠθικὸ μαρασμό.

Ἀπ' τόν θάνατο τοῦ Περικλῆ καί μετὰ τὴν κατάλυσι τῆς Τυραννίας τῶν Τριάκοντα, τά πολιτικὰ πάθη δέν ἐσίγησαν. Ὁ Λαός, χειραγωγούμενος ἀπ' τοὺς ἀθλίους δημαγωγούς, τά μέγιστα συνετέλεσε στήν καταστροφὴ τῆς πολιτικῆς καί ἠθικῆς τάξεως. Εἰσήγαγαν σέ δίκη πρόσωπα, πού ἀντιτάσσονταν στήν φθοροποιό δράσι τῶν δημαγωγῶν. Τό γνήσιο δημοκρατικὸ πολίτευμα, μέ τό ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι μεγαλοῦργησαν, εἶχε κλονισθῆ. Οἱ δωροδοκίες βουλευτῶν ἢ δικαστῶν, κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, πού τά ἀξιώματα δέν ἐδίδονταν κατ' ἐκλογήν στοὺς χρη-

στους καί σώφρονες πολίτες, αλλά διά κλήρου στους τυχόντας, ἔφεραν τήν πνευματική κατάπτωση σέ ὅλους τούς τομεῖς μιᾶς πολιτισμένης χώρας.

Δυστυχῶς, τό αὐτό συνεχίζεται καί σήμερα στά διάφορα κόμματα: Νά δίδονται ἐπικαιρες θέσεις σέ ἀκατάλληλα πρόσωπα, λόγω κομματικῆς τους συμπαράστασως!

Οἱ Ἀθηναῖοι, συνυφασμένοι μέ τά ἔθιμα, τήν θρησκεία καί τήν ἱστορική τους παράδοσι, τούς ἄγραφους νόμους τούς θεωροῦσαν ὑπέρτερους καί αὐτῶν τῶν γραφτῶν νόμων τῆς πόλεως, γιατί ἡ προέλευσι αὐτῶν ἀπεδιδόταν στους θεούς καί τό κύρος αὐτῶν ἀναγνωριζόταν θεῖο, αἰώνιο καί ἀκατάλυτο.

Ὅλοι γνωρίζουμε πόσους κόπους κατέβαλε ὁ Σωκράτης, ἐρευνώντας τήν Ἀλήθεια. Ἡ σοφία του δέν ἦταν μόνο γνωστή στους Ἀθηναίους, ἀλλά καί πέραν τῶν συνόρων τους. Μέ τό φῶς τῆς γνώσεως του ἀνακάλυπτε, μέσ' τό σκοτός, τίς κεκαλυμμένες ἀνομίες, ἀσέλγειες καί ποικίλες διαφθορές τῶν συμπατριωτῶν του. Καυτηρίαζε τήν κακία, ἡ ὁποία ἐμφανιζόταν μέσ' τό σκοτός τῆς ἡμέρας μέ τό ἔνδυμα τῆς ἀρετῆς. Ὁ Σωκράτης, ἀπέκτησε μαθητές ἀξιους τῆς διανοίας του, οἱ ὁποῖοι ἀργότερα ἐδόξασαν τό ὄνομά του.

Κατά τήν διάρκεια τοῦ βίου του, ποτέ ὁ Σωκράτης δέν ἐπεδίωξε τόν πλοῦτο. Τόν περιφρονοῦσε. Στήν ἀγορά δίδασκε χωρίς ἀμοιβή, γι' αὐτό πολλοί ἦταν ἐκεῖνοι πού παρακολουθοῦσαν τίς διδασκαλίες του. Κάποιος Ἀθηναῖος, πού θαύμαζε τόν τρόπο τῆς διδασκαλίας του, τόν ρώτησε:

— Γιατί, ὦ Σώκρατες, σύ, ὁ ὁποῖος ἔχεις τόσα προσόντα γιά ν' ἀποκτήσης εὐκόλα τόν πλοῦτο, ἀποστρέφεις αὐτόν; Δέ γνωρίζεις, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι ὁ κυριώτερος φύλακας τῶν διδασκαλιῶν σου;

— Ὁ πλοῦτος, φίλε μου, ἀπάντησε ὁ Σωκράτης, εἶναι τό ἀντιστάθμισμα τῆς πουλημένης συνειδήσεως.

— Καί τί μέ τοῦτο, ὅταν σύ γνωρίζης, καλλίτερον παντός ἄλλου, νά διαχειρίζεσαι αὐτόν;

— Δίδω τό καλό παράδειγμα. Ὅταν ἡ συνείδησις δέν εἶναι καθαρή, ἀπώθει τήν ἀλήθεια. Ὅσο ὁ ἄνθρωπος πλησιάζει τήν ἀλήθεια, τόσο περισσότερο ἐξαγνίζει τήν συνειδήσί του. Γιά νά καταλάβης τήν ἀρχή μου, πρέπει νά γνωρίζης, ὅτι ἡ γνώσι ἔχει δύο ἀντίθετα ἄκρα, πού εἶναι ἀνάγκη νά ἰσοσταθμίζωνται. Πῶς θά τό ἐπιτύχης τοῦτο; Ἀπλούστατο: νά φωτίζεσαι ἀπ' τά ὕψη καί νά ἐρευνᾷς τά βᾶθη.

Ἄλλη πάλι φορά, ἐδίδασκε στήν ἀγορά:

— Θεοποιοῦμε τό κάθε τι, πού ἔχει φυσικές δυνάμεις. Οἱ φυσικές αὐτές λοιπόν δυνάμεις δέν εἶναι τυχαῖες, ἔχουν μιά κοινή πηγή. Ὅπως οἱ ποταμοί, οἱ

καταρράκτες, οί υπόγειες λίμνες καί ὄλα τά παρόμοια, μιά κοινή πηγή ἔχουν: τόν ἄγνωστο ὠκεανό. Ποιά εἶναι ἡ πηγή αὐτή; Εἶναι ἡ Ἄγνωστη Ἀρχή Ἀπάντων, δηλαδή ὁ Θεός, ὁ Ἀδιαίρετος, ὁ Πανταχοῦ Παρών, μέ τίς διάφορες φυσικές του ἀποχρώσεις. Στίς ἔρευνές μου ἀνεκάλυψα, πώς οἱ ρίζες τῆς Ἀλήθειας εἶναι ἀόρατες, ἄρα πηγάζουν ἀπ' τόν ἀόρατο Θεό, πού σημαίνει, ὅτι ὁ Θεός εἶναι Ἀλήθεια καί, ἐπομένως, ἀσύλληπτη στή διάνοιά μας.

Γιά νά κατανοηθῆ ὁ ρόλος τοῦ Σωκράτη, στό δεύτερο ἡμισυ τοῦ 5ου αἰῶνα π.Χ., καλό εἶναι νά ἔχουμε ὑπ' ὄψι μας τή γενική κατάστασι τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως τήν περιγράψαμε πιό πάνω. Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αἱ Ἀθηναί εἶχαν τότε πολλούς ἄντρες τοῦ Πνεύματος, πού ἐσχολίαζαν τά πάντα. Οἱ συζητήσεις τους πάνω στή Θρησκεία καί τήν Ἠθική, τόση σύγχυσι προκάλεσαν στίς ἔννοιές τους, ὥστε ἡ πνευματική ἀνάπτυξι τοῦ λόγου νά μήν ἔχει σταθερές βάσεις. Ἦταν μεγάλη ἀνάγκη ἀπό κάποιον νά αὐτοεξετασθῆ ἡ ἑλληνική σκέψι, μέ νέες ἔρευνες, γιά νά καθαρισθοῦν τά ἄχρηστα στοιχεῖα της. Ἐπρεπε ν' ἀναπτυχθοῦν, μέ μεθοδικό τρόπο, οἱ σταθερές γνώσεις τῆς Ἀλήθειας. Ποιός, ὅμως, θά μπορούσε ν' ἀναλάβη ἕνα τόσο δύσκολο ἔργο;

Κί' ὅμως ἦταν ἀνάγκη ν' ἀναλάβη τό ἔργον αὐτό ἄνθρωπος μέ λεπτό καί εὐλύγιστο πνεῦμα, γιά νά ἔχη τή δυνατότητα νά εἰσέρχεται στίς ποικίλες ἔννοιες τῶν ἀνθρώπων μέ σταθερότητα καί θάρρος. Τά σπάνια χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ συγκεντρωμένα, κανείς ἄλλος δέν τά εἶχε, ἀπ' τόν ταπεινό γιοῦ τοῦ Σωφρονίσκου, ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ὁποίου ἦταν ἔμφυτος. Ὅπως ὁ Σωκράτης ὁμολογεῖ, τόν καθοδηγοῦσε μιά ἐσώτερη φωνή, πού τήν ὠνόμαζε «δαιμόνιο».

Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι ὁ Σωκράτης εἶχε κάποια ἱερή ἀποστολή νά ἐκπληρώσῃ, γι' αὐτό ἐρευνοῦσε νά βρῆ τό νόημα καί τόν σκοπό τῆς ζωῆς, ὥστε, προχωρώντας στό ἔργο του, νά μαθαίνη, γιά νά μπορῆ νά διδάσκῃ τούς ἄλλους. Ἐφθασε στό συμπέρασμα, ὅτι οἱ ἀσάφειες τῶν ἄλλων προήρχονταν ἀπ' τήν ἔλλειψι τῆς αὐτογνωσίας τους.

Πολλοί ἦσαν ἐκεῖνοι πού ἐξηπατήθησαν ἀπ' τούς κενούς λόγους τῆς ἀσαφούς γνώσεως, γι' αὐτό ὁ Σωκράτης βρῆκε νέο τρόπο, πού συνίστατο στήν ἀναζητήσι τῆς Ἀλήθειας, ὥστε νά μή διαφεύγῃ τίποτε ἀπ' τό ἀπρόσεκτο πνεῦμα. Ἡ μέθοδός του ἔγκειτο στήν ἀνάλυσι, τήν σύγκρισι καί τήν ἐπαγωγή. Μ' ἄλλους λόγους, ἔφερνε τόν ἄνθρωπο, μέ τόν ὁποῖο συζητοῦσε, στό σημεῖο νά συνδιαλέγεται μέ τόν τρόπο, πού ὁ ἴδιος ἐπεδίωκε, χωρίς, βέβαια, ὁ ἀντίπαλός του νά τό ἀντιληφθῆ καί ἔτσι τόν εἰσήγαγε στό βαθύτερο νόημα τῆς διδασκαλίας του. Τήν μέθοδο αὐτήν ὁ Σωκράτης ὠνόμασε «μαιευτική», ἀπ' τό ἐπάγγελμα τῆς μητέρας του.

Στίς συζητήσεις ἦταν ἀκαταμάχητος. Ἀπό τοῦ σοφοῦ μέχρι τοῦ ἀπλοῦ πολίτου, ὁ Σωκράτης ἔδιδε τέτοιες ἀπαντήσεις, ὥστε πάντοτε συνήρπαζε καί γοήτευε τούς συνομιλητάς του. Ἀπέρριπτε τίς περισσότερες τῶν θεωριῶν, λέγοντας,

ὅτι ὁ καθ' ἑαυτό σκοπὸς τῆς Φιλοσοφίας εἶναι ἡ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή μέ ποιό τρόπο ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐτυχία του, πού αὐτὴ εἶναι ὁ βασικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς του.

Εὐτυχία, ὅμως, χωρὶς τὴν ἀρετὴ δὲν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ. Ἐκεῖνο, λοιπόν, πού παρημπόδιζε τοὺς ἀνθρώπους νά γίνουν εὐτυχεῖς μέ τὴν ἀρετὴ, ἐξακρίβωσε πῶς ἦταν οἱ αὐταπάτες καί οἱ προλήψεις. Αὐτό δὲν ἦταν δυνατό νά τό ἀντιληφθοῦν οἱ ἄνθρωποι, γι' αὐτό προσπάθησε ν' ἀποσαφηνίσῃ τίς βασικὲς αὐτές ἔννοιες, ἀντικρούοντας ὅλες τίς κακίες καί, προπαντός, τὴ φιλοδοξία καί τὸν πόθο τοῦ πλοῦτου.

Παρά τὴν ἠθική τῆς ἐποχῆς του καί τοὺς ἐπικρατοῦντας νόμους, ἀντιπαστόταν στό ν' ἀποδίδῃ κανεῖς κακὸ στό κακὸ. Μέ τό εὐγενικό βάθος τῆς ψυχῆς του, ὁ Σωκράτης ἐμφανίσθηκε ὡς πρόδρομος τοῦ Χριστιανικοῦ ἰδεώδους, ὥστε ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ διδασκαλία ν' ἀποτελῇ τό βάθρο τῆς ψυχοπνευματικῆς ὄντοτητος, δηλαδή τοῦ ἐσώτερου καί ἀγνώστου πολιτισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὅπως γνωρίζουμε ἀπ' τὴν Ἱστορία, στὴν Ἀθήνα, τὰ χρόνια ἐκεῖνα, ἦταν διαδεδομένη ἡ παιδευαστία. Μερικοὶ ἐκ τῶν ἀσελγῶν κατῶρθωσαν μέ ἐπιχειρήματα ν' ἀποδείξουν, ὅτι σκοπὸς των ἦταν ἡ ταπείνωσι τῶν νέων, γιὰ ν' ἀποκτήσουν ἡθος, χωρὶς βέβαια, τό παραφυσικό αὐτό πάθος — ὅπως εἶναι ἀποδεδειγμένο — νά ἐξαλείψῃ τὸν ἀνδρισμὸ τῶν νέων. Οἱ νέοι πάλιν θεωροῦσαν τιμὴ τους νά εἶναι φίλοι τῶν μεγάλων καί πεπειραμένων ἀνδρῶν. Δηλαδή ἡ ὁμοφυλοφιλία ἦταν ὅλως διόλου διάφορος ἀπ' αὐτὴν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, πού οἱ παθητικοὶ τύποι καταλαμβάνουν θέσεις μέσ' τὴν Κοινωνία ἢ ἀξιώματα μέ παντελὴ ἔλλειψι τοῦ ἀνδρισμοῦ τους!

Μιά καί γίνεται λόγος γιὰ τοὺς κίμαιδους καί παιδευαστές, μὴ λησμονοῦμε, ὅτι τέτοιοι ἦσαν καί οἱ τρεῖς κατήγοροι τοῦ Σωκράτη, ὁ Μέλητος, ὁ Ἄνυτος καί ὁ Λύκων. Ἡ ζωὴ τους συνυφαινόταν μέ τὴν ἀσέλγεια καί τὴν πνευματικὴ πώρωσι. Τί τοὺς ὤθησε νά γίνουν ἔνοχοι τῆς ἀδίκου κατηγορίας τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ Διδασκάλου; Ἡ ἀσυνειδησία μέ τὴν διεστραμμένη φύσι τους. Ἐνωσαν τίς δυνάμεις τους μέ ἄλλους συμπατριῶτες τους κακοηθέστατους καί ἔστρεψαν τὰ σατανικά τους βέλη ἐναντίον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος καυτηρίαζε τὰ πάθη καί τὴν ἀμάθεια. Οἱ βδελυροὶ αὐτοὶ συκοφάντες, παρακινούμενοι ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σοφοῦ, προσπάθησαν νά καλύψουν τίς παραφυσικὲς τους ἡδονές καί σοφίστηκαν, σέ κατάλληλο καιρὸ, νά συσκοτίσουν τὰ πάντα, γιὰ νά μὴ παρενοχληθῇ ἡ διεστραμμένη φύσι τους.

Αὐτοί, πρῶτοι, ἄρχισαν νά κατηγοροῦν τὸν Σωκράτη, ὅτι εἰσήγαγε νέα δαιμόνια, γιὰ νά κλονίσῃ τὰ θεμέλια τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, καί ὅτι παραπλανᾷ τὴ νεολαία κλπ. Καί τίς συκοφαντίες αὐτές, πού ἦσαν εἰκόνες τῶν ἰδίων των πράξεων, τίς ἐπώμισαν στόν Σωκράτη. Ἡ ἀναίδειά τους δὲν εἶχε ὄρια, προκειμένου νά καλύψουν τὴ γύμνια τους.

Ὁ φθόνος, ἡ ἀμάθεια καί ἡ ὀκνηρία τοῦ σκέπτεσθαι στίς ἀποφάσεις τῆς Δικαιοσύνης, ἀμαύρωσαν τοὺς ἡλιαστές, γιά τήν ἄδικη καταδίκη σέ θάνατο τοῦ πράου καί ἀγαθοῦ σοφοῦ ὄλων τῶν αἰώνων.

Γιά ἐπιχείρημα, στήν καταδίκη τοῦ Σωκράτη, ἐπικαλέσθησαν τήν διαγωγή τῶν Κριτῶν καί Ἀλκιβιάδη, μαθητῶν του, πού μεγάλες συμφορές προξένησαν στήν πόλι. Τά ἐπιχειρήματα ἦσαν τρομακτικῆς δυνάμεως, ὥστε νά τόν ἐξεγείρουν. Ὁ Σωκράτης δέν ἦταν ὑπεύθυνος, γιά τόν φαῦλο χαρακτήρα τους. Ὁ Σωκράτης δέν τοὺς εἶχε διδάξει νά ἐγκληματοῦν. Ὡσαν ἕνας πατέρας, ἔντιμος καί καλοκάγαθος, νά ππαιή, γιά τήν διεστραμμένη φύσι καί ἀνυπακοή τοῦ γιου του!

Στήν ἀπολογία τοῦ Σωκράτη, ἡ Ἀλήθεια, μέ τή λογική σειρά τοῦ λόγου, εἶχε ἀπήχησι ἀντίστροφο στοὺς δικαστές, γιατί ὁ Σωκράτης ἐλάλει τήν Ἀλήθειαν, ἐνώ οἱ ἄλλοι ἐβουθίζονταν στό σκοτεινό μῖσος, ἀντιλαμβανόμενοι τήν ἀπογύμνωσί τους σάν χαμερπεῖς σκώληκες τῆς ἀνθρωπίνης καταπτώσεως. Χάσμα ἀγεφύρωτο ἐχώριζε τήν φωτεινή γνώσι ἀπ' τό σκότος, τό ὀρθό ἀπ' τό στρεβλό, τό ἠθικό ἀπ' τό ἀνήθικο.

Ὁ Λυσίας, πρότεινε στόν Σωκράτη ν' ἀναλάβη αὐτός τήν ὑπεράσπισί του. Μέ τόν δικανικό λόγο θά τόν ἀπάλλασσε ἀπ' τήν καταδίκη του. Ὁ μέγας, ὅμως, φίλος τῆς Ἀληθείας Σωκράτης, πού κάποτε εἶπε: «Φίλος μὲν Πλάτων, φιλότατη δ' ἡ Ἀλήθεια», δέν ἦταν δυνατό νά ἀνεχθῆ τήν ἀμαύρωσι τῆς Ἀληθείας, χάριν τῆς σωτηρίας του· προτίμησε τόν θάνατο, γιά τόν θρίαμβο τῆς Ἀρετῆς, ὅπως καί ὁ Χριστός προτίμησε τή Σταύρωσι, γιά τόν θρίαμβο τῆς Ἀγάπης.

Τονίζω καί πάλιν, ὅτι ὁ Σωκράτης ποτέ του δέν ὑπῆρξε φίλος τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων. Κακῶς δέ ὁ Ι. Συκουτρῆς, στά παρερμηνευτικά σχόλια τοῦ «Συμποσίου», παρουσιάζει τόν Σωκράτη, ὅπως ὁ ἴδιος καί οἱ ὅμοιοί του τόν ἠθέλαν. Ἄξιον ἀπορίας εἶναι τό πῶς ἀνέχθηκαν μερικοί ἐκ τῶν ἀκαδημαϊκῶν μας νά ὑποστηρίξουν ἕνα τόσο συκοφαντικό, παρερμηνευτικό καί δυσφημιστικό ἔργο του πάνω στόν Σωκράτη!

Ὁ Ι. Συκουτρῆς, παρά τήν πολυμάθειά του καί τήν καλλιπέπεια τοῦ γραφοῦ του λόγου, μᾶς ἐκληροδότησε σοφιστικές δικαιολογίες καί παρερμηνεῖες ἀρχαίων ὅσο καί νέων συγγραφέων, γιά νά ἐξυμνήσῃ τό πάθος τῆς παιδευραστίας σάν νόμιμο καί ἀναγκαῖο, μιά καί ὁ ἴδιος συγκαταλεγόταν μεταξύ τῶν ἀρεσκομένων σ' αὐτό. Ἔτσι, ἔδωσε κάποιον κῦρος στίς ἀναλύσεις του, ἀναφέροντας ἕνα πλῆθος συγγραφέων ἀνωμάλων καί θιασωτῶν τῆς παιδευραστίας.

Πραγματικά, εἶναι αἰσχίστη ἡ συκοφαντία τῶν ἀνθρώπων τῶν Γραμμάτων, τῶν Ἐπιστημῶν καί τῶν καλλιτεχνῶν, νά τολμοῦν, μέ ἀναίδειαν τράγου, νά παραδέχωνται καί νά ἐξυμνοῦν τόν παρά φύσιν ἔρωτα τῆς παιδευραστίας σάν ἀγαθόν τῆς ψυχικῆς ἀνάγκης των πόθον! Ἡ ψυχὴ, καμμία σχέσι δέν ἔχει μέ τίς διαστρεβλώσεις τοῦ πνεύματος καί τίς ἐπιθυμίες τοῦ σώματος. Μόνο τό πεπρωμένο πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἔλκεται στήν κατάπτωσι τῆς ἠθικῆς του ὑποστάσε-

ως. Δέν κρίνω τούς άνωμάλους αυτούς τύπους, άπό τό μέγεθος τής έξυπνάδας ή μορφώσεώς τους, αλλά τούς κατακρίνω άπό τίς άπερισκεψίες καί τίς άσυνείδητες ύποκειμενικές τους πράξεις, σάν ύπουλους διαφθορείς τών Κοινωνιών.

Έάν ό Κλήρος θεωρή τόν έλεύθερο έρωτα μεταξύ δύο έτεροφύλων σάν άμάρτημα, τί θέσι πήρε γιά τήν όμοφυλοφιλία, όταν αυτή τόση θραύσι κάνει; Ό φυσικός κανών, στόν έτερόφυλον έρωτα, δέν κατατάσσεται στήν άμαρτία, όταν δέν ύφίσταται δόλος ή συμφέρον. Ό παραφυσικός, όμως, έρωσ, είναι άκολασία καί πρέπει νά παταχθή, σάν άνεπιφύλακτη πορνεία.

Όλοι οί ύπερασπιστές του Ι. Συκουτρή βρήκαν, σάν τείχος προασπίσεώς τους, τόν Σωκράτη, γιά νά δικαιολογήσουν τά πάθη τους, συκοφαντούντες τόν μεγάλο μάγο του λόγου καί τής σύνεσης, σάν παιδεραστή. Καί λέγουν, οί πεπρωμένοι αυτοί όπαδοί του παραφυσικού έρωτα, πού παρερμήνευσαν τίς έννοιες του «Συμποσίου»: «Άφού ό σοφός Σωκράτης άρεσκόταν στήν ήδονή του παραφυσικού έρωτα, γιατί έμείς νά μήν τόν μιμηθούμε;». Μέ αυτά τά τεχνάσματα του λόγου άμαύρωναν τό ήθικό υπόβαθρο του Σωκράτη μέ τόν άκέραιο χαρακτήρα, καλυπτόμενοι πίσω άπό αυτόν, γιά νά άποδείξουν, ότι τό πάθος τής παιδεραστίας δέν είναι πάθος, αλλά πράξις ώφέλιμη καί όχι βλαβερή στήν Κοινωνία!

Κατακρίνω όλους αυτούς τούς άσελγείς, ψυχικά διεστραμμένους, πού, στήν άπόλαυσι του σώματος καί τήν πώρωσι του πνεύματός τους, ξεγυμνώνουν τόν διεστραμμένο καί άκόλαστο έαυτό τους, όμιλούντες μέ θράσος πάνω στήν ήθική!

Ό Ι. Συκουτρήσ ώλίσθησε στό μεγάλο καί άνεπανόρθωτο σφάλμα, συκοφαντώντας τόν Σωκράτη. Η Θεία, όμως, Πρόνοια έτιμώρησε τήν άσέλγειά του, ώστε έξ αίτίας του πάθους του, νά θέση τέρμα στή ζωή του, γιά όσα συνέβησαν εις βάρος του.

Μή λησμονούμε, ότι, παρά τήν έπικρατούσα στους χρόνους του Σωκράτη παιδεραστία, ποτέ ό σοφός δέν ύπήρξε παιδεραστής, όπως τόν θέλουν οί άσυνείδητοι συκοφάντες του. Οί πραγματικοί πνευματικοί άνδρες, δέν έχουν καιρό ν' άπασχοληθούν μέ όποιασ δήποτε μορφής σωματικές ήδονές καί, κατά μείζονα λόγο, μέ παραφυσικές καταπτώσεις.

Οί μεγάλοι Διδάσκαλοι τών Ινδιών είχαν καί έχουν τίς προτιμήσεις στους μαθητές τους, τουτο όμως δέν σημαίνει, ότι άποβλέπουν στήν ίκανοποίησι τών αισθησιακών τους άπολαύσεων, άφού τίς καταπολεμούν σάν έμπόδια, γιά τήν έσωτερική άνύψωσι τής όντότητάς τους. Τό αυτό συνέβαινε καί στόν Σωκράτη. Ήταν σύζυγος καί πατέρας τέκνων, ώστε καί αυτόν τόν προορισμό έξετέλεσε. Ό πόθος του ήταν ή έρευνα τής Άλήθειας· κι' έπειδή αυτή είναι άδύνατο νά συλληφθή στό άπόλυτο — έφ' όσον οί ρίζες της είναι άόρατες — διαρκώς ό νοϋς του έρευνοϋσε.

Ἡ σοφή αὐτή κεφαλή, πού εἰσέδουε στά βαθύτερα τῆς ψυχῆς νοήματα, χωρίς ποτέ νά βρῆ τήν πηγῆ, δέν ἔμενε εὐχαριστημένη ἀπ' τήν ἔρευνά της. Καί αὐτό ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο, τό ὁποῖο ἔπεισε τόν Σωκράτη, ὅτι μέ κόπους ἔφθασε στό σημείο νά γνωρίση κάτι περισσότερο ἀπ' τούς ἄλλους, αὐτό, πού δέν μπορούσε νά συλλάβῃ. Καί τοῦτο τό διετύπωσε ὡς ἐξῆς: «Ἐν οἶδα, ὅ,τι οὐδέν οἶδα».

Τί ἐσήμαινε ἡ διατύπωση αὐτή; Ὅτι ὁ Σωκράτης ἦταν ταπεινόφρων. Ἡ ταπεινοφροσύνη του εἶναι τό ἐνδεικτικό τῆς κατανοήσεως τῆς ζωῆς. Ἐκεῖνος δέ, ὁ ὁποῖος κατανοεῖ τόν σκοπό τῆς ζωῆς, δέν μπορεί νά εἶναι κακός καί ἄδικος. Ἄρα, δέν παραπλανᾷ κανένα, γιά τήν ἱκανοποίησι τοῦ σώματός του.

Ὁ φιλόσοφος μέ βάθος ἠθικό, δέν ἐντρυφᾷ μέ τίς ὑλικές ἀπολαύσεις, ἀλλά μόνο μέ τίς πνευματικές. Ὁ διαχωρισμός τῆς πνευματικῆς ἀγάπης ἀπό τῆς αἰσθησιακῆς, ἀποτελεῖ δύο ἀντίθετα ἄκρα. Ὡστε «ἐρώμαι»¹, σημαίνει *εἰσέρχομαι μέ ἐνδιαφέρον καί ἀγάπην ἐντός τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς τοῦ ἄλλου, γιά νά μορφωθῶ καί νά μορφώσω*.

Ἐνας σοφός της ὀλκῆς τοῦ Σωκράτη δέν μπορούσε νά ἐνδιαφερθῆ τόσο γιά τά γήινα, ὅσο γιά τά ἄγνωστα (οὐράνια), πού ἐπενεργοῦν μέ ἀνεξήγητη ἐπιρροή στό ἄτομό του.

Ὅταν ὁ Σωκράτης παρουσιάζει τήν Ἀλήθεια γυμνή, προκαλεῖ τήν φρίκη στούς κακοήθεις κι' ἐπειδῆ κάθε τι τό ἀνυπόστατο τό καυτηριάζει, οἱ προσβεβλημένοι δέν ἐδίσταζαν νά τόν συκοφαντοῦν, δυσφημοῦντες τό ποιόν τοῦ ἀκεραίου του χαρακτήρα.

Ὁ Σωκράτης βρῆκε τόν ἄδικο θάνατο, γιά νά τιμηθῆ μέ τή δίκαιη ἀμοιβή τοῦ Κυρίου στόν θρόνο τῶν Ἀρχόντων Του, σά μεγάλη δόξα τῆς Ἐπουρανίου Ἀρχῆς. Ὁ Σωκράτης μᾶς ἐκληροδότησε λαμπρά διδασκαλία. Οἱ συκοφάντες του τί μᾶς ἐκληροδότησαν; Τό αἰώνιο αἴσχος τῆς ἀνθρωπίνης κακίας.

Στόν Φαῖδωνα, ὁ Πλάτων περιγράφει τό κύκνειον ἄσμα τοῦ Διδασκάλου του. Ἐκεῖ μᾶς δίδει νά καταλάβουμε ποῖος ἦταν ὁ Σωκράτης. Στό «Περί Ἀθανασίας» κεφάλαιον, ἡ ἐρμηνεία του εἶναι ἀνυπερβλητή, ἀνοίγει διάπλατα τόν δρόμο, γιά τήν μετέπειτα διδαχή τοῦ Σωτήρος μας.

¹. Ἡ λέξι δίδεται μέ τήν φιλοσοφική της ἔννοια καί μέ τήν διάκρισι τῆς ἀγνῆς μορφώσεως. Ὅταν λέμε «τόν ὑπέρ πατρίδος ἔρωτα κλπ», σημαίνει ἀγάπη παθολογική, πού ὑπερβαίνει τό μέτρο. Στήν περίπτωσί μας ἡ ἔννοια ἔχει ἄλλη σημασία: τήν ἀγάπη μέ πάθος, γιά τήν ἀγνή μὀρφωσι, πού δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τήν ἀναζήτησι τῆς θεότητος μέσ' τόν ἄνθρωπο, πού ἀποτελεῖ μέλος τῆς δυνάμεως της. Ἄρα, τό πάθος αὐτό, εἶναι ἡ ἔρευνα τοῦ ἀσυλλήπτου. Καί, ἐφ' ὅσον δέν ἐφάπτεται στόν κόσμον τοῦτο μέ τό ζητούμενο, παραμένει ἀγνό στήν ἐπιδίωξί του. Ἡ λέξις, λοιπόν, «ἐρώμαι», ἔχει μιά καί μόνη ἐξαιρεσι. Ἐπομένως πολλοί εἶναι ἐκεῖνοι, πού περιπίπτουν στό μέγα σφάλμα νά συνταυτίζουν τίς ἔννοιες τῆς λέξεως αὐτῆς μέ τήν ἀγνότητα.

Καί τώρα ἐρωτῶ τοὺς ἀσυνειδήτους, ποὺ ἀρέσκονται καί στήν ἐποχὴν
μας ἀκόμη νά δυσφημοῦν τὸν πρῶο καί μεγαλόψυχο Σωκράτη, — γιὰ νά δικαιολογοῦν τὴν ἐνοχὴ τους σέ βᾶρος του:

Ποιός ἀπ' τοὺς πεπτωρωμένους ἄνδρες ἀψήφησε ποτέ τὸν θάνατο;

Ποιός ἀπ' τοὺς κρυφοὺς ἀσελγεῖς τῆς Κοινωνίας μας, βρισκόμενος στή
φυλακὴ, θά προτιμοῦσε νά παραμείνη σ' αὐτήν, ἐάν ἡ εὐκαιρία τὸν βοηθοῦσε
νά δραπετεύσει;

Ποιός, ἀπ' τοὺς συκοφάντες, ἐδίδαξε ποτέ τὴν Ἀλήθεια;

Ποιός, κακοήθης, ἐπαινέθηκε ποτέ γιὰ τὴν καλωσύνη του;

Ποιός, ἀπ' τοὺς σημερινούς ὑλιστές, ἐδίδαξε χωρὶς συμφέρον;

Ποιός, ἀπ' τὴν στιγμὴ ποὺ ἄρχισε νά σκέπτεται καί νά ἐρευνᾶ, ἀντάλλαξε
ποτέ τὸν πόθο τῆς ἐρεύνης του μέ τὸν ποταπό πόθο τῆς σωματικῆς του τέρψεως;

Μήπως γνωρίζει κανεὶς, ἀπ' τοὺς σημερινούς μας συκοφάντες, νά ὑπάρχει
δεύτερος Σωκράτης;

Παρεξήγησαν, οἱ ἀμαθεῖς καί διαστρεβλωμένοι στό πνεῦμα, τίς ἔννοιες
τῶν λέξεων, γιὰ νά ἐξωτερικεύσουν τὸν νᾶνο ἑαυτοὺς, σέ βᾶρος τῆς ἐσωτερικότητας
τοῦ κολοσσοῦ τῶν γνώσεων, γιὰ νά καλύψουν τὴν ἀνικανότητά τους.

Τό κώνειο, ναί μέν ἐθανάτωσε τό σῶμα τοῦ Σωκράτη, ἀλλ' ἀνέστησε τὴν
ψυχὴν του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΠΙΖΑΝΗΣ